

Учѣте ся брати мон,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не пурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 11

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Пятница 13 Прѣтня 1894.

ГОДЪ II

ПОЗНАЛИ СЯ.

вобода. Гадю
що вы братя
дорогіи поня-
ли мон слова
мое сердце що
біється въ мо-

ихъ грудяхъ для руского на-
рода тамъ и тутъ въ Амери-
цѣ и якъ менѣ иде о долю
руского робѣтника. Протое,
щобъ вы, яко робѣтники, мо-
гли жити на божомъ свѣтѣ
и за вашъ тяжкій трудъ жи-
ти хорошо, треба вамъ взя-
ти ся до купи, а оттакъ ра-
дити вѣспольными силами над
нужденнымъ положеніемъ
робѣтничой клясы въ нынѣ-
шнихъ часахъ. Щобъ можна
осягнути ту цѣль, треба бути
насампередъ вписанымъ до
„Союза“ и забезпечити сво-
ихъ дѣтей и жену щобъ ма-
ли по вашій смерті яку за-
помогу. Дальше, треба кон-
чѣ щобъ робѣтничъ бувъ про-
свѣщенный, щобъ знавъ якъ
водити ся по свѣту, якъ то
собѣ помогати, якъ добива-
ти ся своихъ робѣтничихъ
правъ, де кривда, кто робѣт-
ника кривдитъ, чомъ платня
не естъ отповѣдна тяжкой
працѣ робочихъ рукъ. Того
всего въ салонѣ не дѣзна-
еть ся робѣтничъ; але треба
читальнѣ: дебъ були газеты,
книжочки, держались ѳтчиты
провадилися мудри разгово-
ры и т. д.

Правда, на се треба и пару
центѣвъ наложити; алежъ и
не жалѣ бо иде о добро вла-
сне. Такъ мае робити, такъ
мае поступовати, щобъ
вамъ лучше жилось а не сва-
ратись за те, чого не розумѣ-
те и черезъ баламуту один-
ницъ волочитесь по кортахъ.
Любѣть ся якъ братя, ли-
шѣть всяки сварки, а до на-
уки берѣть ся! бо сами зна-
ете якъ легко днесъ те
мныхъ можна звести и до
бѣды припровадити.

Иванъ. Куме Василю, про-
шу васъ перебачте менѣ же
вамъ неразъ прикре слово
сказавъ и называвъ уніа-
томъ, хотяи самъ не знавъ
що оно таке.

Василь. И вы менѣ не берѣ-
ть за зле, ели васъ схизма-
тикомъ прозавъ — а що оно
значить то не вѣмъ; только
то знаю, що мы оба зъ одно-

го села и-оба Русины и що
по глумому робимо наколи
марно тратимо грошѣ на
процеса. Лучшебъ було та
красне слибъ за тѣи центы
поставили школу, заложили
читальню а просвѣщались,
набери розуму зъ мудрыхъ
книжочекъ. Мы вѣѣ давали
на божу церковь и тая ма-
лабъ то бути нашою ма-
мою. А до днесъ баламучени,
розеднани не знали сьмо що
робити и що почати? Але те-
перь уже ясно якъ посту-
пати треба. „Свобода“ вка-
зала намъ дорогу и то пра-
вдыву: вписоватись до „Со-
юза“, закладати читальнѣ,
дбати о просвѣту, обзнако-
мляти ся зъ духомъ часу и
робѣтничимъ рухомъ, люби-
ти свою мову, читати „Сво-
боду“ и други руски газеты
зъ старого краю, учити ся
и англійской мовы, закла-
дати школы и то руски для
дѣтей, любити оденъ друго-
го якъ Христосъ приказавъ
а нашъ старенькій панъ о-
тець зъ нашихъ гѣрѣ на-
учали и наказували якъ мы
ѣхали въ Америку.

Иванъ. Куме, подякуймо
насампередъ Господу Богу и
нашой русской „Свободѣ“ же
такъ свободно а смѣло гово-
рить намъ правду, котрой
маемо триматись и не слу-
хати тыхъ духовныхъ що не
умѣють цо нашому слова бо-
жого въ церквѣ сказати, толь-
ко по мадярски проклина-
ють насъ наколи за сповѣдъ
не даси остатного доллара.
Они то наробили баламуты
и наварили кислицѣ та не
хочутъ ей сами хлѣпяти.
Сли бы наши люде мали ро-
зумъ и тихъ оглашенныхъ
бизнесменѣвъ зъ кропиломъ
оминали, тогда бувъ бы свя-
тый покой.

Свобода. Се мене радуе,
се мене тѣшитъ що вы по-
знали ся яко рѣдни братя.
Потѣште мое сердце и обни-
мѣть ся на знакъ братной
згоды и любви; не юдинимъ
але Христовымъ лобзаніемъ
поцѣлуйте ся! Идѣть во сво-
яси, проповѣдуйте еванге-
ліе свободы, правды и на-
уки; скажѣть людемъ щобъ
мали вже разъ розумъ и го-
рнулись до науки и посту-
пу; най слушають своихъ священ-
никовъ але русскихъ ревныхъ

дбающихъ не только о ду-
шу але и о просвѣту — а
не тыхъ, що за кводра отка-
латають службу божу хотяи
и на дигѣ, а руского слова
цурають ся и лишень по
мадярски знаютъ. Горѣть
ся до „Союза“, закладайте
школы и читальнѣ, позна-
комляйте ся зъ справою пра-
цѣ а капитала! Шукайте
спасенія души въ исповне-
нію припису божого, а по-
лѣпшеніе своей долѣ здобу-
вайте своимъ розумомъ, бо
и на се вамъ Богъ го давъ.
Люде, котри святощами то-
ргуютъ и правду за кводра
мѣняють, котрымъ церковь
служить за бизнесовый сторѣ,
такихъ най рускій народъ
оминаетъ и най не зважае
на назву подѣ якою входятъ
ти баламуты мисіонеры въ
село.

Въ ихъ торбинѣ находятъ
ся ось яки науки: „бери не
дай, ошукуй но смѣло, чи
то русинъ чи то мадяръ, го-
вори: то сіеко једно бо ко-
ждый любый якъ доллара ко-
ждого, що иде въ ихъ кише-
ню. Сли жаденъ не хоче нѣ-
чого дати, тогда роздѣлютъ
на уніаѣвъ и православ-
ныхъ а все таки хотѣ въ ка-
ламутной водѣ, лозлять ры-
бу мадяронски рыбаки.

ВЪ СПРАВѢ НАРОДНОГО ЕМИГРАЦІЙНОГО РУСКО- ГО ДОМУ.

Наша „Свобода“, котра
слѣдитъ крокъ въ крокъ за
ходомъ и розвоємъ житя ру-
скихъ робѣтниковъ тутъ въ
Америцѣ, стараесть вѣѣма си-
лами прійти въ помощь ра-
дою и порадою и заспокои-
ти ихъ потребамъ поднесла
голосъ до руского загалу що
бы Русины постарались о
рускій народный емиграцїй-
ный дѣмъ, котрого потреба
даесть цо дня то больше чу-
ти. На нашу патріотичну о-
дозву откликнулось нару-
скихъ патріотѣвъ и при-
слали свои щедри жертвы
на тую благородну цѣль и
оттакъ початокъ уже зро-
блений и маленькій фондъ
въ квѣтѣ \$12.08 естъ зложе-
ный. А решта нашихъ бра-
товъ мовѣ оглухли и не чу-
ють тай зъ лептою не спѣ-
шать.

Слибъ наши оспали братя
придивились якъ то наши бѣ-
дни люде, ѣдучи чи зъ кра-
ю чи до краю, поневерають
ся бѣдуютъ по жидѣвскихъ
закуткахъ, тобъ не жало-
вали не только кводра, але
и доллара далибъ щобъ на-
ши люде такъ не поневѣра-
лись.

На дняхъ ѣхавъ оденъ ру-
скій чоловікъ зъ женою и
дѣтинкою до краю. Въ New
York-у затыгнувъ ихъ жидѣ
до себе на нѣчь. На другій
день бѣдняга мусѣвъ запла-
тити за нѣчлѣгъ и за кавал-
окъ смердячей рыбы 15.00!

Подумайте собѣ Русины чи
не булобъ то добре мати якій
такій власный рускій дѣмъ,
дебъ можна своихъ братьей
пиреночувати въ народной
хатѣ? А кто постараесть о то
може чужій? Нѣ. Вы сами
дорогіи братя скинте ся по
кводрови кождый, а будете
мати свѣй притулокъ и жи-
ды не будутъ за смердячу
пивницю брати по 15, дол.
Кто въ Бога вѣруе и въ ко-
го руске сердце най посылае
на редакцію „Свободы“ о
скѣлько можнѣсть на рускій
народный емиграцїйный дѣмъ
а все буде помѣщено кто
и кѣлько давъ въ нашой
газетѣ. Христосъ каже стран-
ного въ дѣмъ прїняти! Отже
стараймо ся о той дѣмъ бо
русскихъ странниковъ естъ
много а много!

ОДОЗВА.

ДО Шп. Выдавцѣвъ въ
старѣмъ краю.

Зѣ великими стратами за-
ложилисьмо газету нашу,
дбаючи не про власну ко-
ристь, але про добробытъ
робѣтниковъ Русинѣвъ въ
Америцѣ.

Выдатки на газету не да-
ють намъ можности предпла-
чувати краеви часописи, хо-
тяи мы почуваемо въ нихъ
велику потребу. Протое зве-
ртаемъ ся до Шп. Выдав-
цѣвъ въ старѣмъ краю зѣ
просбою о ласкаве выслани-
е намъ вѣѣхъ своихъ выданъ,
въ замѣнъ того мы будемо
посылати имъ нашу газету.
Маемо надѣю, що Шп. кра-
еви выдавцѣ не одмовлятъ
намъ въ нашой просбѣ, бо

тутъ иде не о нашъ влас-
ный интересъ, а одобро бра-
товъ Русинѣвъ въ далекой
чужинѣ.

Зѣ глубокимъ поважа-
ніемъ

„Свобода“

247 Warren Str. Jersey City
North America.

ВПЕРЕДЪ!

Дяковати Богу люде позна-
ли ся на „Союзѣ“, зрозумѣ-
ли его користь для себе и
що дѣнь все больше и чи-
сленнѣйше записуютъ ся
до „Союза“. Дуже радѣмо
тому, бо то ознака цо наша
Русь иде впередъ, впередъ
до просвѣты, до волѣ, до са-
мопознанія! Радѣмо тому,
бо то значить, цо у народа
нашого починае спадати зѣ
очей порохъ, котрымъ му-
сѣлиши очи его вороги, его
слѣпїи проводирѣ, котрымъ
нашъ „Союзъ“ ставъ са-
мимъ солею въ очѣ. На бѣкъ
же сварнѣ, еднаймо ся, запи-
суймо ся до „Союза“ и пря-
муймо впередъ, а въ передѣ!

Впередъ, впередъ,
Братя милі,
Часъ дорогій—
Въ каждой хвили

Стараймо ся—
Працовати,
И для Руси щось
Прїдбати.

Поединчо
Силь не тратьмо
Но въ „Союзѣ“
Дружно, братно

Вѣѣ до плуга!
Зѣоремъ ниву,
Кинемъ зерно
Но щасливо....

Гр. Гр.

Подаемо довѣдомости пч.
читателямъ „Свободы“ и
вѣѣмъ, котри хотять всту-
пити до „Руского Народно-
го Союза“, цо неодовга за-
чнемо друковати СТАТУТЫ
„Союза“ и кождый членъ
ихъ получить.
Протое вписуйтесь до „Со-
юза“ и не откладайте въ
познѣйше.

SVOBODA
(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна2.00

До старого краю..... 2.50
Всѣ дописи и гроші про-
симъ висилати підъ адре-
сою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ по-
тижня въ Пятницю

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J. as second
class mail matter.

**ЩО ЧУВАТИ ВЪ СТАРОМЪ
КРАЮ.**

ГАЛИЦКА РУСЬ.

У насъ теперь бѣда и то
така, якої давно не було.
Въ попереднихъ рокахъ хо-
тѣй було бракъ зерна на
хлѣбъ и паши для худобы.
Все таки були бараболѣ [бан-
дурки] єдина пища и пожи-
ва бѣдного руского мужика.
Але-второкъ черезъ слоту
и тѣмъ погнили такъ, що не
ма анѣ до жита анѣ на по-
дженъ. Заможнѣйшіи го-
додарѣ лучать ся въ спѣ-
лку и думаютъ, радять: зъ
откибъ то спровадити кар-
тофлю.

Такъ якъ межъ народомъ
бракъ бараболѣ, такъ мѣжъ
русскими политиками бракъ
розуму, народного почутя,
и народной чести. На до-
казъ сего наводимо отъ сей
правдивый фактъ: Въ пала-
ти пословъ п. Еймъ молодого
чешскій посолъ представивъ
въ ясномъ свѣтлѣ галицко-
польску политику передъ па-
ламентомъ и вказавъ на ну-
ждене положеніе руского
города въ Австріи навѣвши
слова самого п. намѣстни-
ка Галичины графа К. Баде-
на, который сказалъ мѣжъ
иныхъ: „зъ рускими по-

слами чи безъ нихъ“ бу-
детъ ся вести и на дальше
польска политика якъ до
днесъ. На тѣмъ слова повинно-
горды и зневаги для руско-
го народа и его заступни-
ковъ въ парламентѣ, всѣ ду-
мали що руски послы забе-
рутъ голосъ и съ подякою
потвердятъ мову чешского
посла. Але сталося против-
но. Рускій посолъ панъ Ва-
хнянинъ забувши на свою
честь, котру кождый чоло-
вѣкъ повиненъ мати, забув-
ши на честь и права бѣдно-
го руского народа, повставъ
проти чешского посла выска-
завшого свѣту правду въ о-
чи полякамъ и ихъ грѣхи
противъ Руси — похваливъ
слова пана графа, надаючи
имъ таке значеніе, зъ ко-
трого всѣ послы въ голосъ
розсмѣялись сожальючи въ
одинъ часъ надъ рускимъ
народомъ же польскихъ ла-
кейвъ на пословъ выбирае.

ДОВРОДѢЙСТВА НОВОЙ ЕРЫ.

Польски новомодни исто-
рики отъкрыли що въ Гали-
чинѣ нѣколи не було и не
ма Русинѣвъ, тѣлько поляки
восточного обряда. П. Кре-
ховишкій, загорѣтый полкъ,
твердитъ що Русины уніа-
ты не суть добрыми като-
ликами бо держать ся вос-
точного обряду и всѣма си-
лами напиратъ абы мы пере-
йшли на латинскій обрядъ.
Духовенство польске робить
крестоносны походы и бала-
мутить людей, щобъ зрѣка-
лись szuzmatuskiej церкви.
Епископъ Пузина сидить те-
перь въ Римѣ и обдумуе
планъ споляченя Русинѣвъ.
Кардиналъ Ледоховскій за-
взымае всѣхъ поляковъ що
бы не ѣли и не пили а въ
кождомъ рускомъ селѣ ста-
вили польскіи каплички. На-
мѣстникъ графъ Бадени при-
нявъ черезъ своего льокаля
руську капитулу въ день его
именинъ, а самъ не показавъ
ся. Реформованый іезуитами
василіанскій монахъ полякъ
Шептицкій провадить по-
стни реколекції для ру-
скихъ священниковъ на свя-
то-юрской горѣ.
Нема що и казати: tutto va
bene ad majorem Poloniae
gloriam, А де наши?...

Въ Городенцѣ, въ Галичи-
нѣ, жиды поставили лазню
(парню). Передъ сабашомъ
коло 300 жидѣвъ купало ся
въ ней. Наразъ пукнувъ ко-
тель и ктось явъ кричати
„горить“! Всѣ жиды якъ бу-
ли голи такъ и поутѣкали
а на дворѣ саме тоді трѣ-
щивъ сильнѣй морозъ. Варта
було подивитись якъ голи
жиды мовъ бѣсновати утѣка-
ли черезъ мѣсто голи ко-
ждый до своей хаты.

Слѣдуючъ число высылае
ся тѣмъ, котри прищлютъ
пренумерату.

УГОРСКА РУСЬ.

Опять лихо, опять горе
навѣстило нашу Русь уже
такъ безталанную и осудже-
ну ей власными выродками
дѣтьми на цѣлковиту загла-
ду. Наши ветераны, борцы
за права и свободу руского
народа, оденъ за другимъ у-
ступаютъ зъ попрѣща и схо-
дятъ въ могилу!.., Стари ка-
рпатски дубы валать ся, а
на ихъ мѣсте вырастае ма-
дярска тернина, заглушаю-
ча посѣяне зерно людми
котри пращаютъ ся на все-
гда зъ рускою родиною, що
бы радше въ гробѣ лежать,
якъ дивитись на огидни и
лукави дѣла юродивого ны-
нѣшного на вскрѣзь пере-
сякненого мадяризмомъ по-
колѣня!.. Дня 12 февраля с.
г. по довгой борбѣ за свѣти
права Руси, уснувъ сномъ
праведныхъ на вѣки отецъ
АНАТОЛІЙ КРАЛИЦКІЙ
игумень Свято-Николаевско
го монастыря въ Мукачевѣ—
оденъ зъ наилучшихъ и пер-
ворядныхъ сыновъ угор-
ской Руси. Покойный, най-
му земля перомъ а намять
о немъ отъ рода въ родъ, бувъ
вѣрнымъ сыномъ Руси я-
кихъ мало; словомъ и дѣ-
ломъ черезъ цѣле свое житіе
служивъ Руси а умеравши
тяжелько заплакавъ видячи
що нове поколѣнне особен-
но священники и епископы
пошли на службу мадярамъ.

Праведная душе
У Бога витай
И о лучшу долю
Для Руси пытай!

ВЫЛѢЗЛО ШЫЛО ЗЪ МѢШКА.

Скрантонскій „Вістникъ“
на вѣсть про кончину угор-
ского патриота Л. Кошута,
розплакавъ ся слезами кро-
кодильи и заревѣвъ на весь
Скрантонъ якъ розлюбленный
бугай. Редакція В. пару ра-
зѣвъ умлѣвала и ледво ю о-
чувтили натираючи мадяр-
скою паприкованою соло-
ниною. Опѣсля, коли приї-
шла троха до себе, повелѣ-
ла редакторови В. „опасно-
му москалеви“ написати ме-
трову посмертну звѣстку де
на самой серединѣ газеты
було выдруковано цальови-
ми буквами „Людвикъ Ко-
шутъ умеръ.“ Наоколо сего
некрологу була чорна дру-
карска обволока товста гру-
ба якъ великодна кобаса.
Людоньки добри скажѣтъ:
чи можна погодити той сму-
токъ, тую печаль, тую ско-
рбу, тую одзнаку въ газетѣ
про смерть угорского патри-
ота Кошута, который бувъ
завзятымъ ворогомъ славянъ
и лютеранъ, зо стороны В.
зъ его рускостію зъ его ста-
новищемъ на народномъ ре-
лигійномъ ґрунтѣ? Чи пра-
вдивый русинъ и католикъ
(за якого хоче уходити Віс-
тникъ) буде такъ розпада-
тись, плакати, шльохасти за
такимъ ворогомъ руского

народа и цѣлого славянъ-
ства, чи буде такъ горько
плакати католикъ за умер-
шимъ лютераномъ? Чи не
правду писала „Свобода“
же В. и его подперачи зма-
даризовани духовни не суть
русиними але мадярами, чи
не вылѣзло теперъ шыло зъ
мѣшка?!

Вістникъ, который хотѣвъ и
хоче нашихъ людей бала-
мутити надальше, стративъ
уже встыдъ. Чому словен-
скіи газеты и ихъ редакто-
ры не вдягнули на себе по-
кутнїи вретнища и не посы-
пали своихъ главъ попеломъ
на знакъ жалю и смутку за
Кошуту? — бо они суть
правдивого словенского ду-
ха а не мадярского якъ
„Вістникъ.“

Що скажуть на тоє наши
Русины, котри за „Вістни-
комъ“ за мадяронами ду-
ховниками тримають, якъ о-
денъ такий духовникъ, ко-
торый дурить людей же онъ
русинъ и щирый католикъ,
правивъ парастасъ за душу
Кошута, который за жита
бувъ лютераномъ и въ жа-
дни парастасы анѣ панахи-
ды не вѣривъ? Чи той пре-
velebny за пару кводровъ, не
хотѣвъ на силу вихнути ста-
рого генерала до неба, ко-
тре Кошуту навѣтъ и не сни-
лось?

Чи той панъ prevelebny, ко-
торый уходитъ за католицко
уніатского священника, не
знае що учить теологія па-
сторальна? Вѣдай и справдѣ
сего и не нюхавъ. Пр тоє,
„Свобода“ хоче тутъ здѣла-
ти христіянське дѣло мило-
сердія „дуренького научи-
ти“ и сказати prevelebne-му
що св. католицка церковь
учить о геретикахъ. Въ мо-
ральной теології стоить:
„Католицкій священникъ
може молити ся за живыхъ
еретиковъ лютеранѣвъ щобъ
ихъ Богъ освѣтивъ и наве-
рнувъ до правдивой вѣры,
але за умершихъ еретиковъ
лютеранѣвъ и т. д. не мо-
жна и заказуєсь“. Со onі ni
to ran prevelebny?

Баламуты сего свѣта.

Баламутятъ руски дѣти!

ЩО НОВОГО ВЪ АМЕРИЦѢ

Словенска газета „Slo-
venska Svornost“, котра вы-
ходитъ въ Connellsville Pa.
такъ пише про двоухъ пере-
кѣнчиковъ угро-русскихъ свя-
щенниковъ, що взяли ся за
пекелне дѣло: печатати цер-
ковни руски книги, моли-
твенники и школьни под-
ручники латинскими буква-
ми съ мадярскою правописе-
ю; „Угорска газета „Zemplin“
дає свѣдоцтво юдо-предате-
ства угро-русскихъ священ-
никовъ Фесторія и Игнатко-
ва, що взяли ся за дѣло за-
провадити въ рускихъ кни-
гахъ мадярску азбуку а ру-
ську знищити. Ся новизна
буде згубою языка и угро-
русской народности. Оспро-

тѣлый, темный, угнетенный
народъ не має на кѣмъ о-
пертись анѣ на интелеген-
ціи, анѣ на духовенствѣ,
анѣ на епископахъ, котри
радше служатъ чужимъ бо-
гамъ. Смутне положеніе у-
гро-русского народа, а помо-
чи для него на широкомъ
свѣтѣ не ма. Сли Богъ я-
кимъ чудомъ не спасе кона-
ющихъ въ ярмѣ, то угро-ру-
скій народъ выгине якъ та
травка безъ росы подъ про-
мѣнными пекучого сонця.“
Слава и честь нашей се-
стрицѣ за те, що высказала
тую сумну правду и дала
доказъ що руска доля ле-
жить ей на серцю.

Редакція „Свободы.“

РАСКОЛЪ ВЪ CLEVELAND

Наши противники поляки
въ старомъ краю горлають
день въ день що Русины не
суть добрыми католиками,
бо держать ся восточного о-
бряда и протое сли хотять
бути такими, мусять при-
стати на обрядъ латинскій.
Тымъ загорилцямъ и заслѣ-
пленнымъ іезуитскимъ фана-
тикамъ хочемо прийти въ по-
мощъ и уздоровити ихъ аме-
риканскими пігулками.
На дняхъ въ мѣстѣ Cleve-
land мали тамошни поляки
и зъ околищъ народне вѣче,
на котромъ було кѣлька поль-
скихъ священниковъ. На
томъ вѣчу (meeting) ухва-
лили односторонне одорватись
отъ римско-католицкой цер-
квы а заложити у себе ста-
ро-католицку вѣру. Газета
нѣмецка „Waechter und An-
zeiger“ подає имена началь-
никовъ той новой польской
старо-католицкой громады.
До теперъ пасторомъ назна-
ченный ks. Kolaszewski, а сли
бы онъ не хотѣвъ на дальше
позѣставати въ Cleveland, то
на его мѣсте приїде ks. Strel-
ka.

Що скажуть на се непроше-
ни місіонеры на Руси? Сли
конче шукають мучениче-
ской смерти, най приходять
сюда на вертати свою за-
блудшую братью а справдѣ
вѣнецъ славы ихъ не мине
бо на першомъ деревѣ стрѣ-
пнуть ногами а душа ихъ
вороною прямо полетитъ до..

НУЖДЕННЕ ПОЛОЖЕНЕ РОБОТНИКОВЪ.

Робоча кляса съ терпели-
востію праведного Іова зно-
сила холодъ и голодъ, потѣ-
шаючись лишень одною на-
дѣєю: може подъ весну на-
стануть лучшии часы и буде
робота. Але сталося против-
но. Чимъ дальше въ лѣсъ
тымъ больше дровъ— чимъ
ближе до весны, тымъ горѣ-
ша естѣ бѣда, тымъ больше
жертвъ голодовой смерти. Въ
Пенсилваніи и въ иныхъ
сторонахъ Америки почали
ся стрейки, въ котрыхъ мно-
го гине и радо гине бо жи-
ти погано. Наши люде, якъ
намъ оповѣдало пару въ ре-
дакціи, идутъ свѣтами на Р.

по 20 днів п'яшки за роботою. Ще наш русинь маючи живу в'їру в Бога и обдарений надзвичайною терпеливістю и тою силою, тільки русинові даною, все знести, не піддаєсь роспуццю на каже: якось то Бог дасть. Але де иноді, меже иншими, револьвер одно спасеніє ов'ї нужди и голодової смерті м'їж робітниками. Американська газета „The Carpenter“ так описує нинішнє положеніє американського робітника: „Сотками тисяч лежить голодуючих способних до праці людей по улицах и по вигких певницях наших великих городів, а більше як один мільон без кута без хати бродить по л'їсах и фармах за роботою. Половина тих нещасних гине и умирає з перестудження и на запаленіє легких!.. На тое нещастіє, на тую нужду, богати властители земель и фабрик нашої отчини не звертають найменшої уваги и засл'їплени гордістю на свої богатства не видать що им зближаєсь кінець. Тут в Америці с'їть богачі, котри мають денно чистого доходу од 5,000 до 23,000 дол. и їздять собі на пуси забави то до New Orleans або до Montreal щоб теперішня нужда робітничої класи им не м'їшала в їх оргіях и плач голодних дітей и жен не дол'їтає до їх ушей!.

Оттакє д'їєть ся у насъ.

СЕ ЦЬКАВЕ.

В коломиїськом „Народі“ появилась статія о. Агапія Гончаренка писана з Америки під заголовком: „Країна Козаків в півночній Америці, або Аляска.“ Сь той статіи витягнули ми де що для читателів „Свободи“ и тут подаємо.

В кінці 18-го в'їку, так пише автор, Козакам вже зв'їстна була дорога з Камчаткі накуриски острови; в'їдтиля они зайшли на своїх байдаках [лодках] и так далеко, де тепер Сан-Дієго и Мандаціно в Каліфорнії та Асторія в Орегоні. Але Росія злучилась з Англією и прогнала одважних моряків з їх байдаками назад в Камчатку.

В 1724 році отримала Росія Н'їмця, капітана Беринга и онь поплив, а поводиторами були камчатські моряки, шукати нової землі. Им вже ті землі були зв'їстні и як Беринг рухляв в л'їжку Чернихів з Козакми знаходили острови. — З того часу, семіи (фамілії) вольного народу з Камчаткі селились на нових островах півночній Америки, прозваних Алеутскими островами. Не давно на запытаніє губернатора Аляски: якій ви

рід? — они сказали: мы Козаки. Наколи Росія продала в 1867 році Аляску Америці за 7 мільонів доларів, тогда царь выдав указ, щоб наши братья Русины — Козаки вертали назад до Камчаткі в Сибір. Але они не послушали и остались там. Их тепер єсть в Алясці на островах Атигнака, Кадіака и на Алеутском архипелаг'ї споре число 20 тисяч. Передь тым думано же то с'їть индіане и протое их били батогами и мучили, але днес св'їт д'їзнає ся що то Русины славни потомки завзятих одважних козаків. Дітей они посилають до англійських шк'їл а в дома учать их рідної азбуки: азъ буки в'їде... Слава вам родимці що чужому навчаєтесь и свого не цураєтесь! Щаст'ї вам Боже, кличе до васъ „Свобода“ на далекої но вольної п'їв-

ЧІЯ ВІНА.

Пань Др. Сіменович з Шамокин'ї подає в „Народі“ вельми обширну кореспонденцію „Про Американську Русь.“ Читачи сю кореспонденцію, мусить кождий признати же американська Русь з церковного боку дуже в'їдчно представлена и картина єсть в'їрна. Справді, от талантливого пера п. Др. сего було тільки и спод'їватись. Хотий о бр'їє єсть в'їдатний що до сюжету и в'їдлости точно вик'їнчений, все таки знаходять ся в нем маленькі неточности в'їд'їнях, на котри хочемо, най се буде не в'їд'їть, тут вказати. Шп. кореспондент складає всю вину нинішних ненормальних стосунків американської Руси в церковного боку на ВПр. Митрополиту.

Мы тут мусимо розминутись з думкою шп. дописователя и сказати правду на документах оперту: же ВПр. Митрополит нич не виноват але сам Рим, котрий був взяв ц'їлу руско-американську справу по церковному д'їлу на себе, а Митрополит сов'їтовав ц'їлком не м'їшатись до сего д'їла. Для чого се Рим такий выдає указ на се отпов'їдає: pro ratione stat voluntas, котрої Владика довжен був повиноватись. Дальше по думці Шп. кореспондента ВПр. Митрополит виноват в'ї том, що наколи послав о. Волянського вторично до Америки „не дав му жадного препор'їчення, не назначив де має завести лад и в'ї якій способ.“

Тут знову не ВПр. Митрополит виноват, тільки о. Волянський. Онь ознакомлений с'ї американскими стосунками, с'ї звичаями и с'ї

дами, с'ї адвокатами и скверами, повинен був звернути увагу ВПр. Митрополита и об'їяснити яких документів вимагає та справа, котру їхав залагодити. Сь того сл'їдує що ВПр. Митрополит був male informatus але не виноват. Наконець, правду сказати, сли бы о. Волянський був з самого початку тримав ся старої правди: „quidquid agis prudenter agas et respice finem“, слиб був погадав и на будучність тогда в пеленах оповитой Американської Руси, тоб днес змадяризована горда не булаб завлад'їла Русинами и вольна американська Русь булаб зробила великий запевно крок вперед в'ї просв'їті и в'ї поступі!

ПРИЯТЕЛ'ї.

Ц'їкаве опов'їданє
Івана Нечуя

— Шмуйль самъ выбрав м'їсце в'ї засторонку и пробрал солому до самого дна. Они в'ї трех'ї склали в'ї тую все покрадене добро и накрыли з'їверху соломою.

Вже небо почало червон'їти, як балагула тихесенько посунулась по улиці. Самі коні, неначе знали, що вони злодійскіи, тихо ступали копытами.

— Ну, тепер, тату, наварили кашу! Самі в'їззли в'ї б'їду и мене потягли за собою. Держать же п'їний язык за зубами, а як не вдержите, то я вам не спущу, сказав Василь, крадучись в'ї с'їни.

На городі и на подв'їрку знов стало тихо и мертво. Тільки зорі пышно сіяли на небі та край неба червон'їв, як щокі в'ї молодіи д'ївчини, м'їсяць. Втоплена Устя спала, як убита, и н'їчого не чула.

Шмуйль, в'їхавши за м'їсточко, крикнув, свиснув на коней а приучені коні понесли балагулу, як вихорь. Дорога до гутяньскої корчми, котру держав Шмуйль, повернула в'ї густий л'їс, вилася з'ї горба на горб, крутила ся по узких'їх долинах'їх в'ї гущавині. Балагула скакала по нер'ївній дор'їжці, по вибох'їх та горбах, а Шмуйль усе гнав коні, неначе в'їткав в'їд'ї кого. Коні вскочили в'ї глибоку долину. При св'їтлі червоного неба залыс'їла узка долина, заб'їл'їли довгіи купы поцелу де колись стаяла гута, чи скляна фабрика. Надь самим'ї пляхом заб'їл'їли ст'їны корчмы. Шмуйль спинив коні коло корчмы, а сам п'їрнув в'ї темний узкій яр, густо зарослий л'їсом. Яр вганяв ся далеко в'ї л'їс узким'їх узгор'їм. В'ї сам'їм узгор'ї росла густа л'їщина а м'їж л'їщи-

ною були накидани купы сухого хворосту та л'їстя. Шмуйль тихесенько полз'ї у хворост. Тільки що онь почав розкидати купу, зв'їд'їля вискочив'їх переляканий заяць, п'їгнув'їх підь самим'ї носом'ї Шмуля через купу хворосту и поб'їг в'ї л'їс. Шмуйль, як стояв, так и звалив'ї ся, як дуб, на хворост сп'їнюю.

— Ой вей м'їр'ї! Ой тателе! Ой гвалть! в'їв'ї, ох, ох, ох! застогнав Шмуйль, вхопившись за серце.

Шмуйль довго не м'їг в'їд'їхатись, неначе чим'ї вдав'їв'ї ся. В'їн довго сид'їв, держачись за груди обома руками та тільки вейкав'їх та стогнав: ой тателе! ой вей м'їр'ї, мамеле! Як тільки минув'їх переляк, жид встав, трохи постояв, постогнав, а далі розг'їб'їх сухе л'їстя и витяг'їх здорового старого чавуна. В'їн вийняв з'ї кишені троє намист'їв, зав'їзав их в'ї ганчирку и вкинув у чавун. Зав'їзавши чавун хусткою, в'їн перекинув'їх его, накрыв'їх листем, прикидав'їх хворостом, а сам пошов розп'їгати коні. Вже на дворі було зовс'їм'ї видно, як Шмуйль постукав у двери корчмы. Жид'ївка в'їдчинила двері и Шмуйль в'їпав на перини, п'їрнув в'ї их з'ї головою и заснув, як убитий.

Через два д'ї в'ї глуху п'ївноч Шмуйль знов зашкрябав'їх н'їгтем в'ї Кузьмине в'їкно. Кузьма не спав и ждав'їх жид; онь накинув'їх свиту, торкнув'їх підь б'їк'ї Василя, и обидва они тихесенько вийшли на двор. Проти б'їлой ст'їны малювалась здорова, важка постать Шмуля, а при св'їтлі з'їрок'їх було нав'їт'ї видно его здоровіи витр'їшкувати очі и б'їльмо на одному оці. За двором стояв'їх к'їнний в'їз, а з'ї заду до воза була прив'їзана пара вол'їв.

— А що Шмулю, чи прив'їз'їх м'їгорыча, зараз спытав'їх Шмуля Кузьма.

Прив'їз, як же не привезти добрым'їх людям; але перше позносьте м'їшки на в'їз, сказав Шмуйль.

— Як возносити, то и возносити, сказав Кузьма: а то які волы? Чи свої чи крадені?

Богато графляє ся, що наши люди замовлять газету и по н'їяком'їх часі одходять на инное м'їсце, або до старого краю, а за газету ан'ї мы сл'їть заплатити. Таких'їх людей, подамо в'ї газеті и пошлемо до уряду парафіального в'ї стар'їм'ї краю.

Ктоб'їх знав'їх чи в'ї стар'їм'ї краю чи тут в'ї Америці де буває Микан'ї Кухта поход'їч'їх з'ї села Кролика Волоского в'ї Галичині, прос'їть ся дати знати до редакції „Свободи“.

Хот'їчи приступити до „Свободи“ най посылають вступне и н'їс'їячне до касієра.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И ув'їдомити секретара підь адресою.

Rev. J. Konstantkiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

КНИГ | ДО СПРОДАЖИ.

Молитвословы с'ї пасхал 65.
П'їсни церковні великі 70.
підь ноти 2.50
Житє Св. О. Николая . . 10
Кирил'ї и Мефодій . . 10
Житє избран. Святых'їх 3.00
на кождий день в'ї році 10.00
Житє Св. Георгія . . . 5
Конкордія в'ї отношенію обох'їх обряд'їв р. и лат. 25
Катехизмы 15
Исторія церкви Хрс. . 80
Родословная картина князей руских. 32
Иван'ї Теодоров'їх первый рускій книгопечатник. 20
Открытие Америки. . . 12
Порадник в'ї справах писарских. 10
Методична граматика малоруского языка. . . . 60
Орлеанска д'їва. . . . 35
Шляхта ходячкова драма 15
Пленипотенты. 30
Заповоди Божіи. . . . 20
Арендарь драма. . . 10
Два млыны 10
Страшный вертеп. . . 10
Княжна Гая. 15
Порвалась нитка драма. 25
Голодни роки. 15
Наука. 1.50
Онуфрій Грешкевич чар'ївник. 35
Черкеская месть. . . . 20
Месть верховинця. . . 32
Як козам'їх роги выправ. 10
Любовь убогого молодця. 60
Середь ледоватого м'їря. 15
Недбайко и Просв'їщеніє. 10
Народні п'їсни. 25
До чого дошли люди через Просв'їщеніє. 10
Бог надежда моя. . . 1.00
Исторія Руси. 80
В'ї память 3-го Мая. . . 25
Библия с'ї образками. . 65
Библия ст. и нов. зав'їта. 5.00
Земскій рай. 12
Словари руско-н'їмецк'їх 5.00

Доносим'їх ч'ї читателям, що не дуже маєм'їх на складі, бо дуже розсходиться ся що дня. Протое послалисьмо по новий транспорт за 500. дол.

Книжки без грошей ся не высылає-

Просимо поч. читателя „Свободы“, котрий прислав'їх из старого краю предплату, до нас зголоситись бо через помылку незнаемо до кого высылати.

Редакція.

Мы мали дотепер в'їгляд на тяжкіи часы не пудили наших'їх читателей щоб заплату за газету прислали, але днес и нам'їх тяжко, протое не забувайте!

За „НАРОДНЫИ ДОМ“ не забувайте.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америкѣ всякого рода
вещи церковныя и именно:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на шолковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви. Фаны,
Артосы, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патриции, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дарохра-
нительницѣ, Пауки, лихтарѣ,
альпаковія, мосяжніи, и
циновіи. Всякіи книги цер-
ковныя, а особливо поручае о-
бразы до Иконостасѣ въ
хорошей работѣ по дуже у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоага Па, Фріландъ
Па, Миннеаполисъ Минн. а
всѣ были совершенно задово-
лены о чомъ ся переконати
можно.

Чувъ я що въ Америкѣ забе-
рають ся жиды продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковныя, котримъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, щобы съ своими по-
требами до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
наитаньше и найсовѣстній-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошуквати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталонкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ присилати, а слибы
замовленіе больше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таку, котру
треба заплатити американь-
скому конзулеви въ Вѣдні
за подтвержденіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
силати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтеніемъ
Михайль Дыметъ.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подо числомъ 102 Моррисъ
улиця.

Крайне повертаючи до кра-
ю чи приходячи съ краю,
най зайдуть тамъ а будуть
услужени по щиро руски.
Тамъ дасть ся имъ добру
раду и пораду о всѣмъ що
только потребно.

BILLY & ZUZA.

BANKERS & STEAM SHIP AGENTS,

189 E. 22nd St.
BAYONNE N J

Спродаютъ тикеты кора-
бельны на найлѣпши линіи.
* * * * *

Посилають грошѣ до ста-
рого краю скоро, таньо и
безпечно безъ клопоту.

Продають руски книги
по зниженихъ цѣнахъ а то:
Великій Молитвословъ 2. 50
Великій Зборникъ . . . 2. 50
Изборникъ великій . . 3. 50
Псалтирь великій . . . 2. 75
Зборникъ малій въ доброй
оправѣ 1. 75
Молитвословъ 1. 75
Надежда моя 1. 80
та сама въ скоряной опр. 85
Хлѣбъ Души въ доброй о-
правѣ 1. 75
такий самъ брошур . . . 75
Зборникъ малій 35
Молитвословъ малій . . . 25

Маемо такожъ всяки словес-
ни книги. Кто собѣ хоче
купити най зголоситъ ся
подо выше подану адресу.

BOLESŁAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памя-
ти крайновъ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и рѣ-
жнорѣдны напои.

Хороша с а л я для забавъ и
братскихъ засѣданъ.
168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

A. B A B I A K

686 3. ав. межн 21 а 22 ул.
S. Brooklyn N. Y.

Найславнѣйшій краевій рѣ-
зникъ. Его ковбасы и вуже-
нина расходитъ ся по цѣлой
Америкѣ.

Замовленія и обсталюнки
услугуеь скоро и точно.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицями.

АГЕНТУРА

КОРАБЕЛНА

И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на най-
лѣпшій линіи морскій на
Бременъ и Гамбургъ. Посы-
лае грошѣ до всѣхъ части
свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко
своѣй чоловѣкъ обходитъ ся
съ людьми сумлѣнно.

HERMAN GIZANG

Рогъ Варренъ и Моррисъ ул.

Jersey City N. J.

Утримуе въ своймъ складѣ
найрозмайтшій трукки такъ
старо-краевій якъ и амери-
канскій

Саля для забавъ весѣльныхъ.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

I. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до
долу въ наилучшій товари
съ першой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа. не забудьте

J. TALPASZ &
J. ZYLICZ

D OLDENBURG ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО- РОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

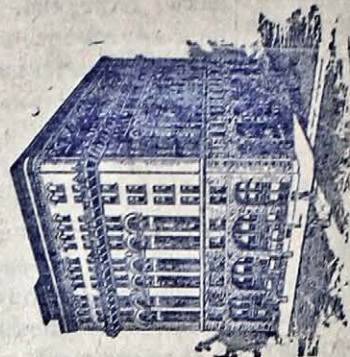
Удавайте ся въ потребѣ до
него.

KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифка-
рты до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ найкорот-
шомъ часѣ певно, беспечно
безъ жадного клопоту.
Колько то уже людей посл-
ало грошѣ до старого краю
и купило у мене шифкартъ?
а еще жаденъ не скажувъ
ся що му була яка хибѣ.
Поручаюсь память моймъ
крайнамъ остане съ глубо-
кимъ поважанемъ а не забу-
вайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
77 GRAND STREET

САЛОНІСТИ!

Се иде о ваге добро познакомитесь
зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ,
а переконаеь що добрый зробивъ
интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або
посылайте о пробку (sample)
зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Importer of Wines and Liquors

Головний складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEIHEL

Найлѣпшій
Найтуншій
а

на часъ на пря-
вить каждому зигарки, зи-
гары и все що въ zakresъ
годинникарскій входитъ,

131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

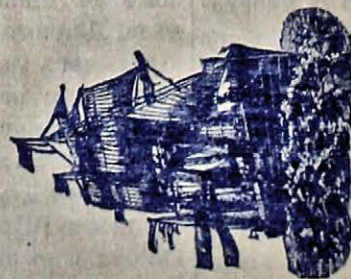
101 MORRIS STREET.
межи Washington a Warren
улицями.
Jersey City.

Поручае своѣй складъ винъ
заграничныхъ всякого рода
пива, медъ, горѣлку лікери
по найтуншій цѣнѣ.
Незабудьте за него.

Плмавъ и Шенандоа,
но нѣкто не може ска-
зати щобы ему хотѣй о-
день центъ пропасть.
Продае такъ само шиф-
карты на всѣ линіи мо-
рски.
Якъ до своего чоловѣка
повинни Русини завсе
удаватись чи бѣдучи до
старого краю, чи съ
краю подо адресу.

D. SALEJ
247 WARREN ST.
JERSEY CITY
N.J.

D. SALEJ

Посылае грошѣ до ста-
рого краю,
Колько то грошей по-
славъ въ Олифантъ,

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай,
„Свободу“ читай! Русъ святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ лѣтерію не грайте, только
грошъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не забывайте! Буде зъ васъ!